

URBANA EKOLOGIER

PLANERINGSVERKTYG FÖR EN OJÄMN GEOGRAFI ?

1a. KONCENTRERANDE OCH UTVIDGANDE URBANISERING

1b. NYCKELPROJEKT

Playing pooh-stick in Belfast
diplomawork, Thor Arne Kleppan,
AA-London 1996

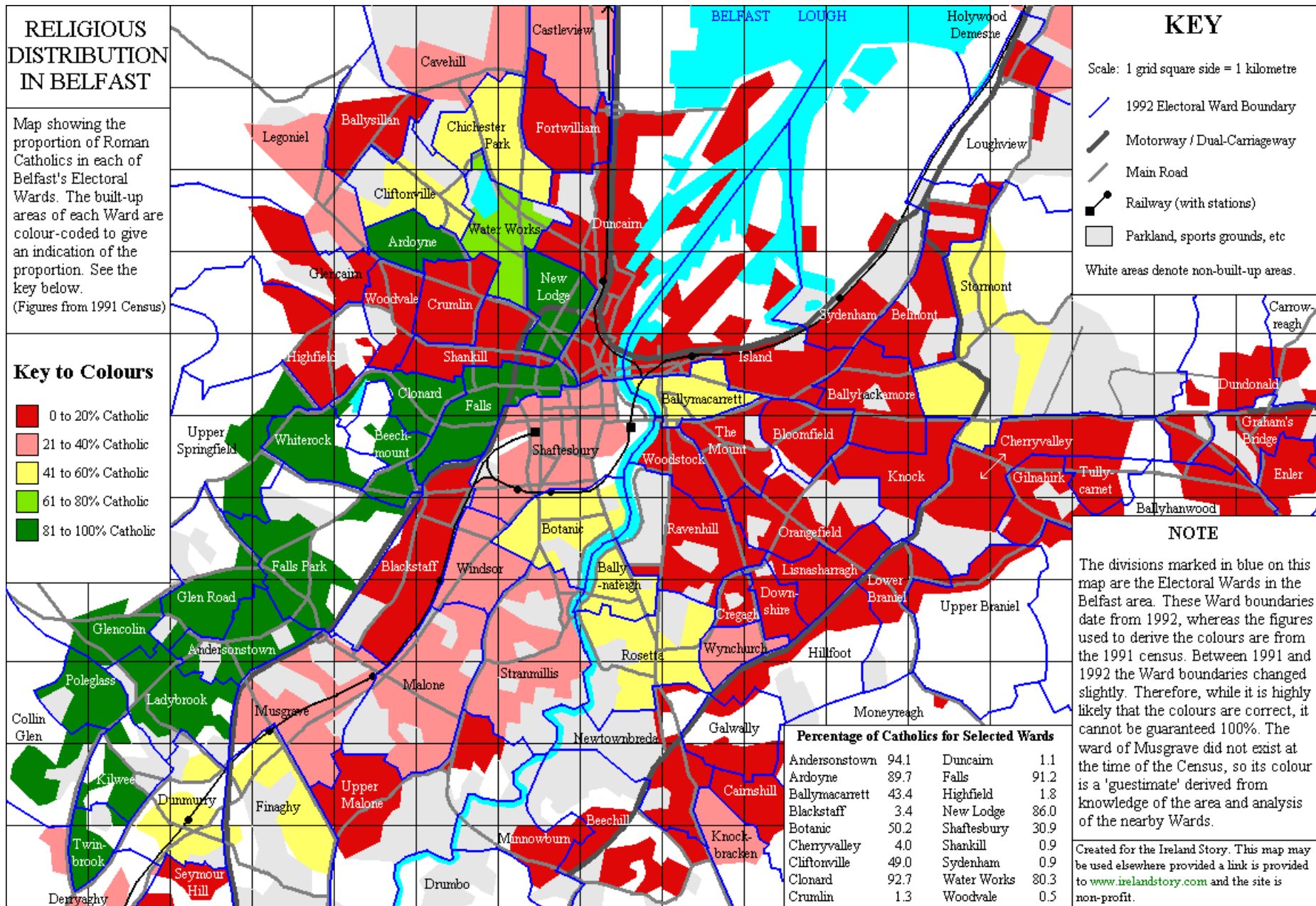
NO BALL GAMES
BY ORDER

E.F.F.

LIPSON

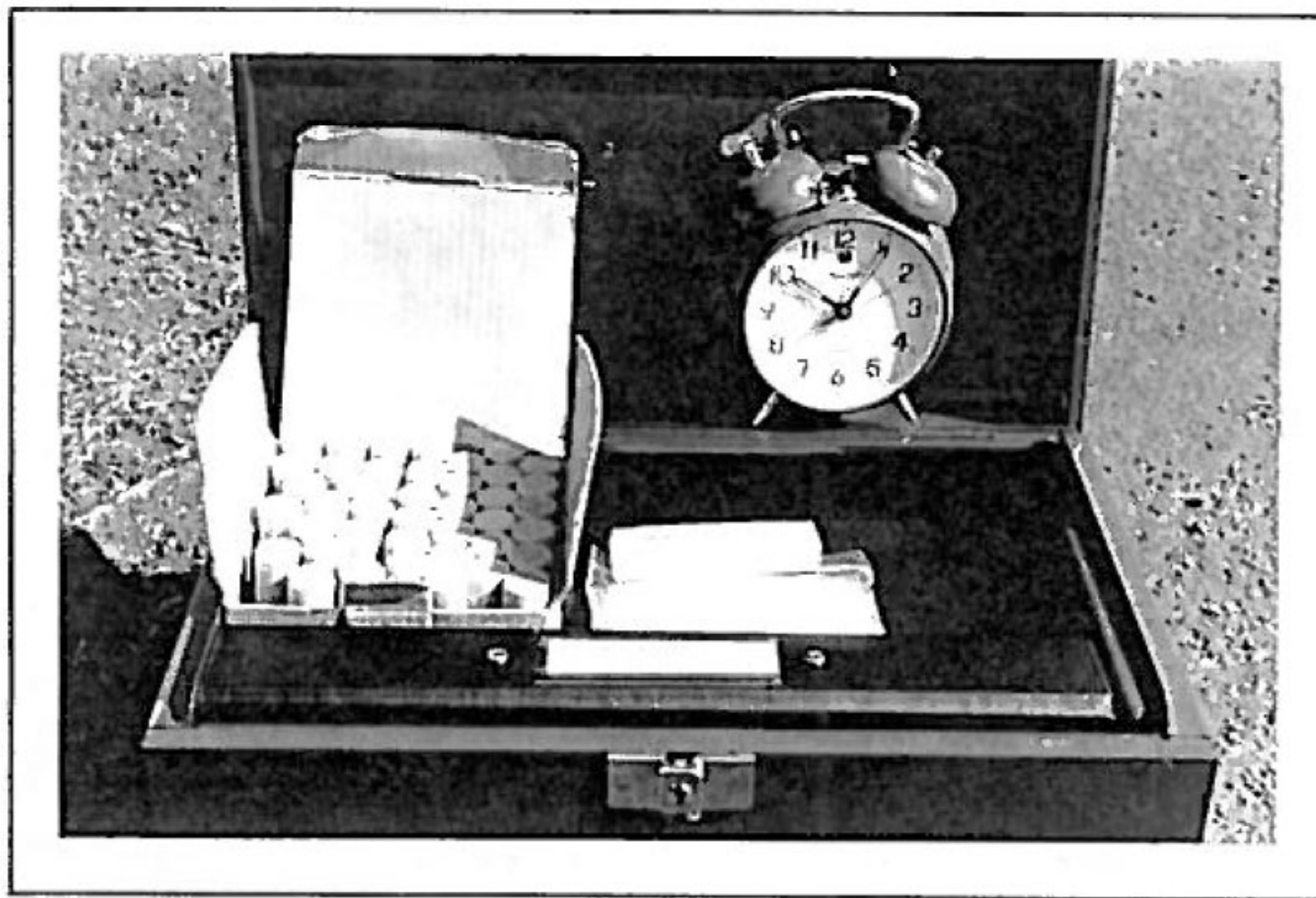
DANIE

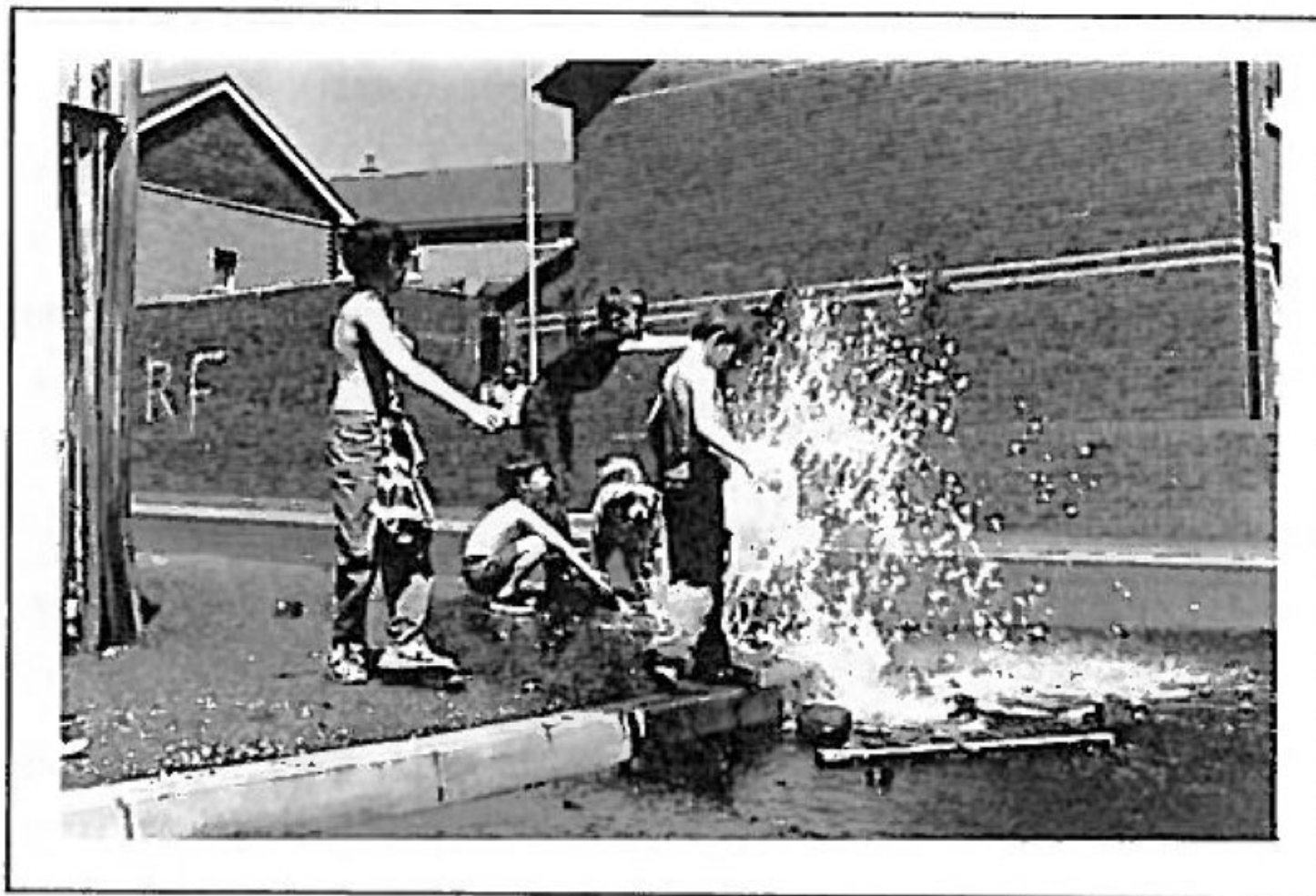

ref drawing no. 22, 'Direct Action document
ref no. 22/0

box with Pooh-sticks and timer

ref drawing no 22, 'Direct Action document
ref no 22/additional

kids displacing the river

1c. URBANA EKOLOGIER

- **REYNER BANHAM - LOS ANGELES The Architecture of Four Ecologies (1971)**
- **FELIX GUATTARI - THE THREE ECOLOGIES (1989)**
- **REED/LISTER/HEIGHT/KWINTER - PROJECTIVE ECOLOGIES (2014)**

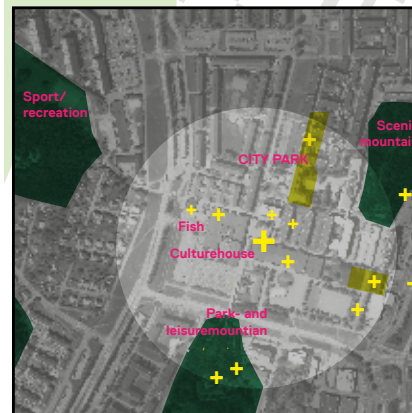
URBANA (lokala-regionala) EKOLOGIER

- SELMA LAGERLÖFS TORG - STIGS CENTER, GÖTEBORG
- SKARABORG
- LINK-OMRÅDEN, GRÄSTORP

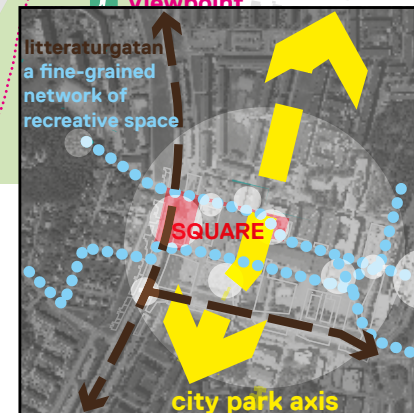
THE SOCIAL TOOL BOX

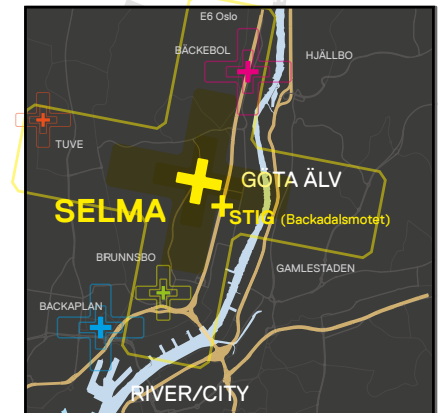
SELMA & STIG

x. ACTIVATE & INNOVATE

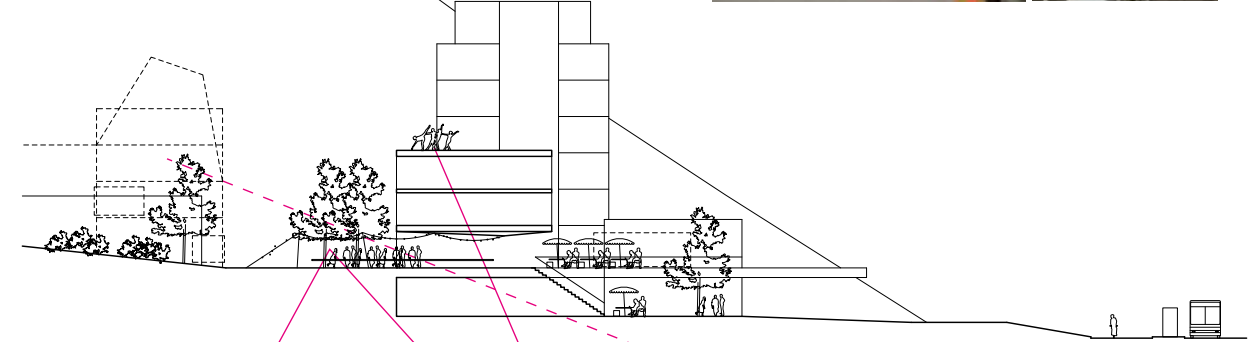
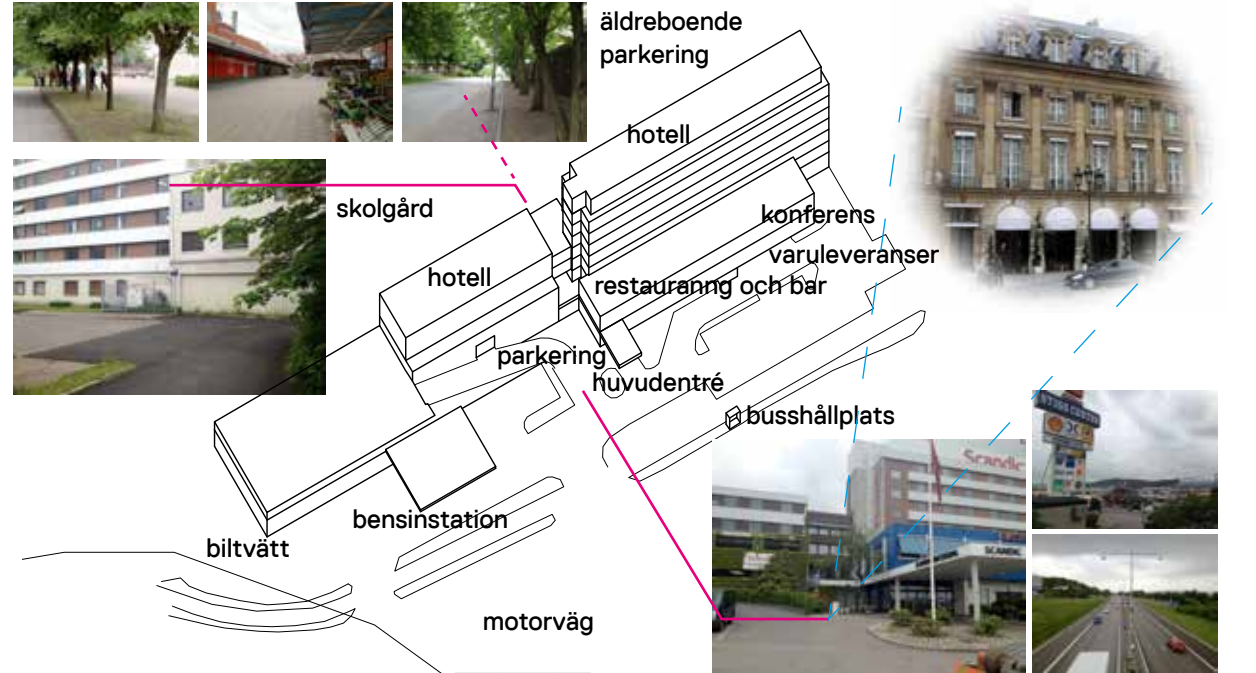

y. CONNECT & INTEGRATE

z. SELMA-HISINGEN -GÖTEBORG

Laboration passage Scandic hotell
(2012-06-07)

FRAMTIDA MINNEN

TEMPORÄRA INITIATIV

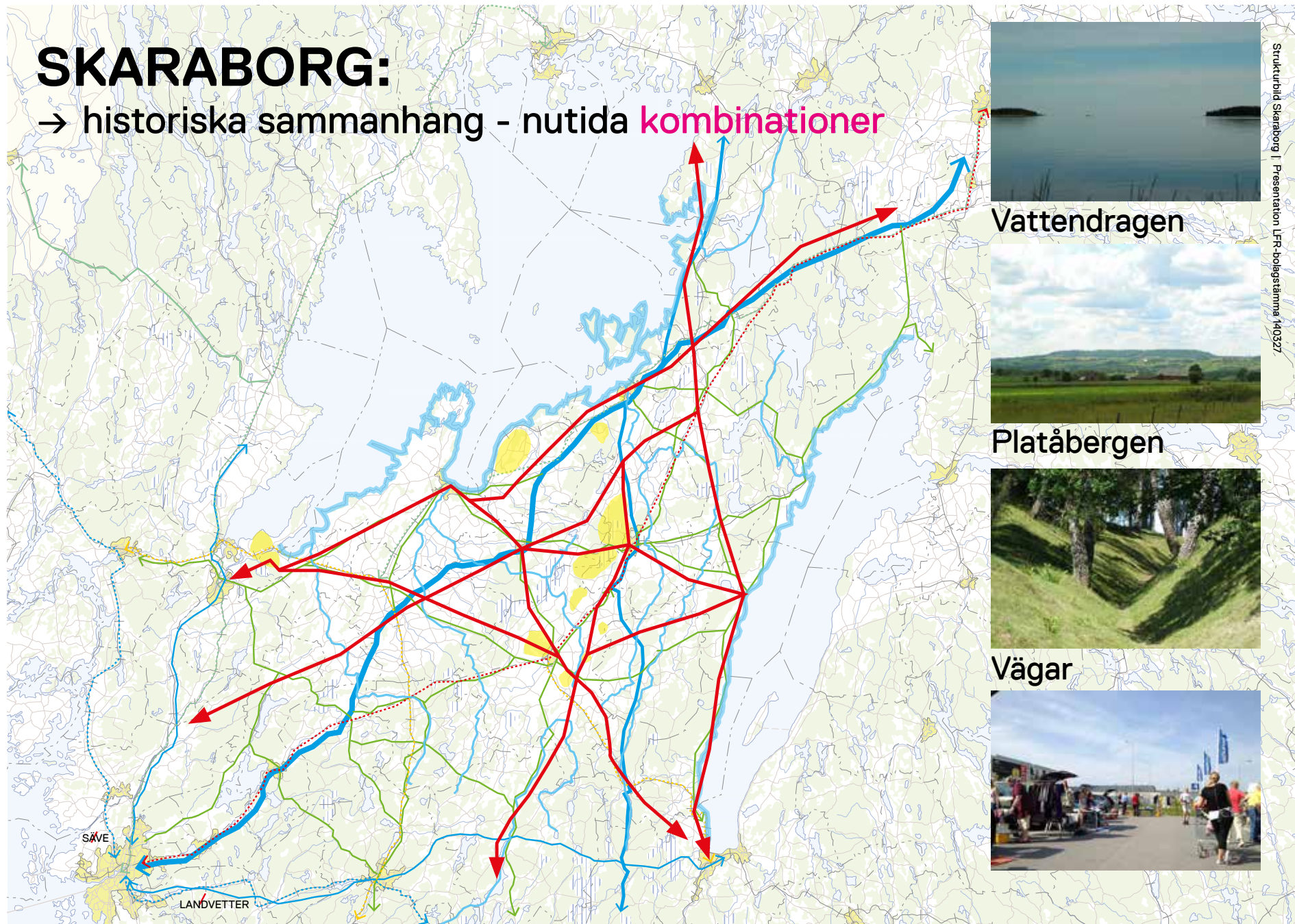

FRAMTIDA KONTEXT

SKARABORG

SKARABORG:

→ historiska sammanhang - nutida **kombinationer**

Vattendragen

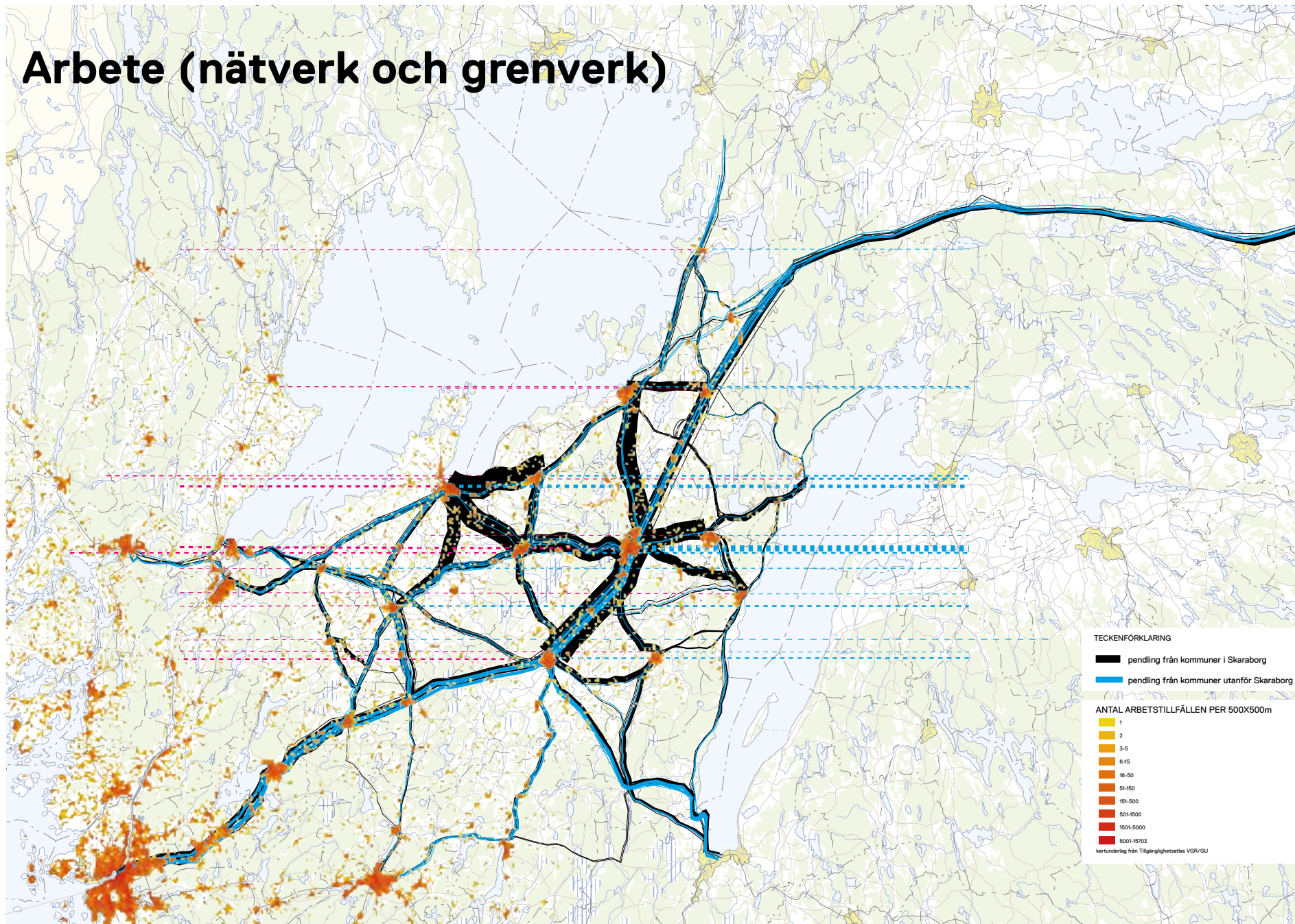
Platåbergen

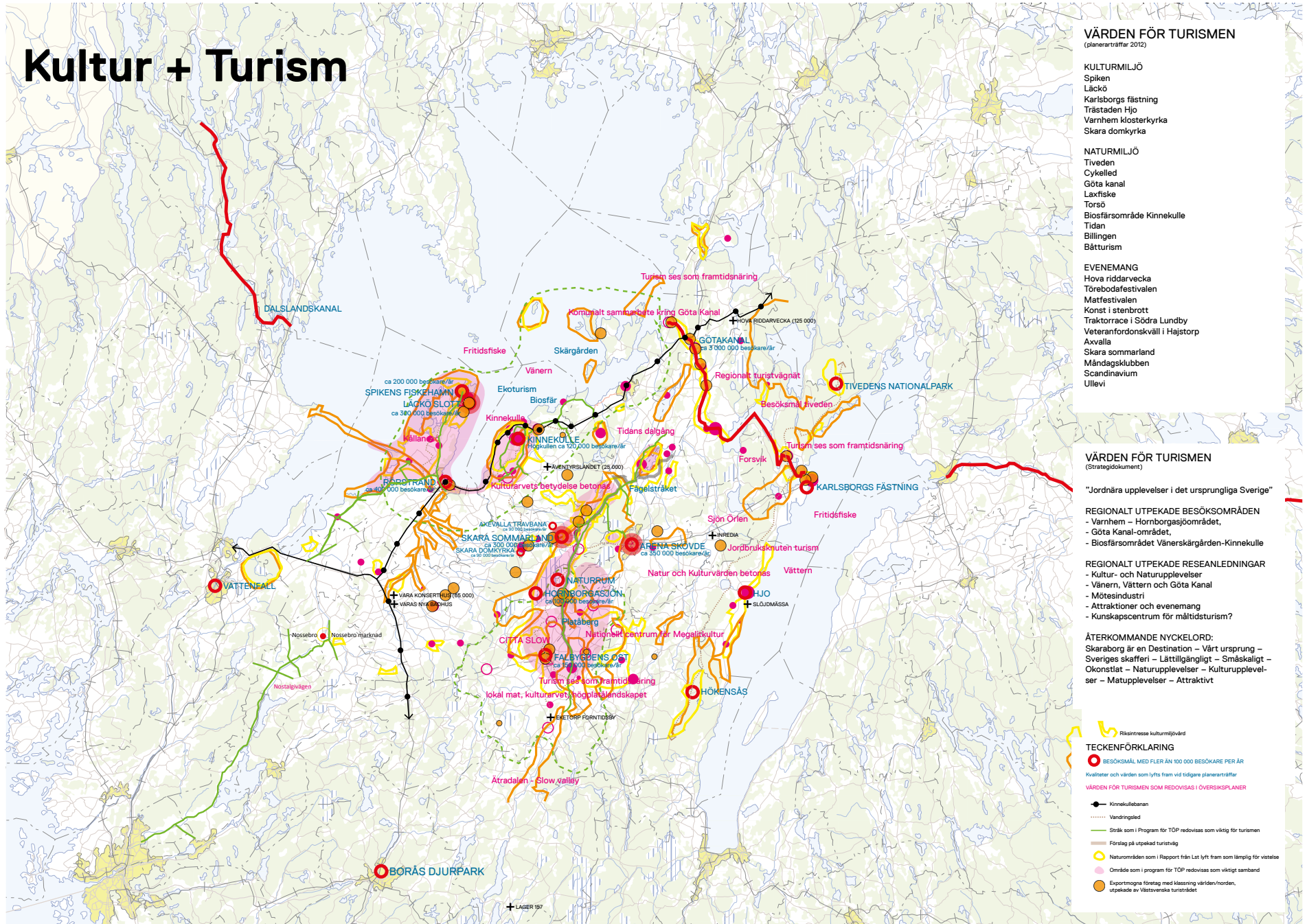
Vägar

Arbete (nätverk och grenverk)

Kultur + Turism

VÄRDEN FÖR TURISMEN (planerarträffar 2012)

- KULTURMILJÖ**
 Spiken
 Läckö
 Karlsborgs fästning
 Trästaden Hjo
 Varnhem klosterkyrka
 Skara domkyrka

- NATURMILJÖ**
 Tiveden
 Cykelled
 Göta kanal
 Laxfske
 Torsö
 Biosfärsområde Kinnekulle
 Tidan
 Billingen
 Båtturism

- EVENEMANG**
 Hova riddarvecka
 Törebodafestivalen
 Matfestivalen
 Konst i stenbrott
 Traktorrace i Södra Lundby
 Veteranfordonskväll i Hajstorp
 Axvalla
 Skara sommarland
 Måndagsklubben
 Scandinvium
 Ullevi

VÄRDEN FÖR TURISMEN (Strategidokument)

"Jordnära upplevelser i det ursprungliga Sverige"

- REGIONALT UTPEKADE BESÖKSOMRÅDEN**
 - Varnhem – Hornborgasjöområdet,
 - Göta Kanal-området,
 - Biosfärsområdet Vänerskärgrården-Kinnekulle

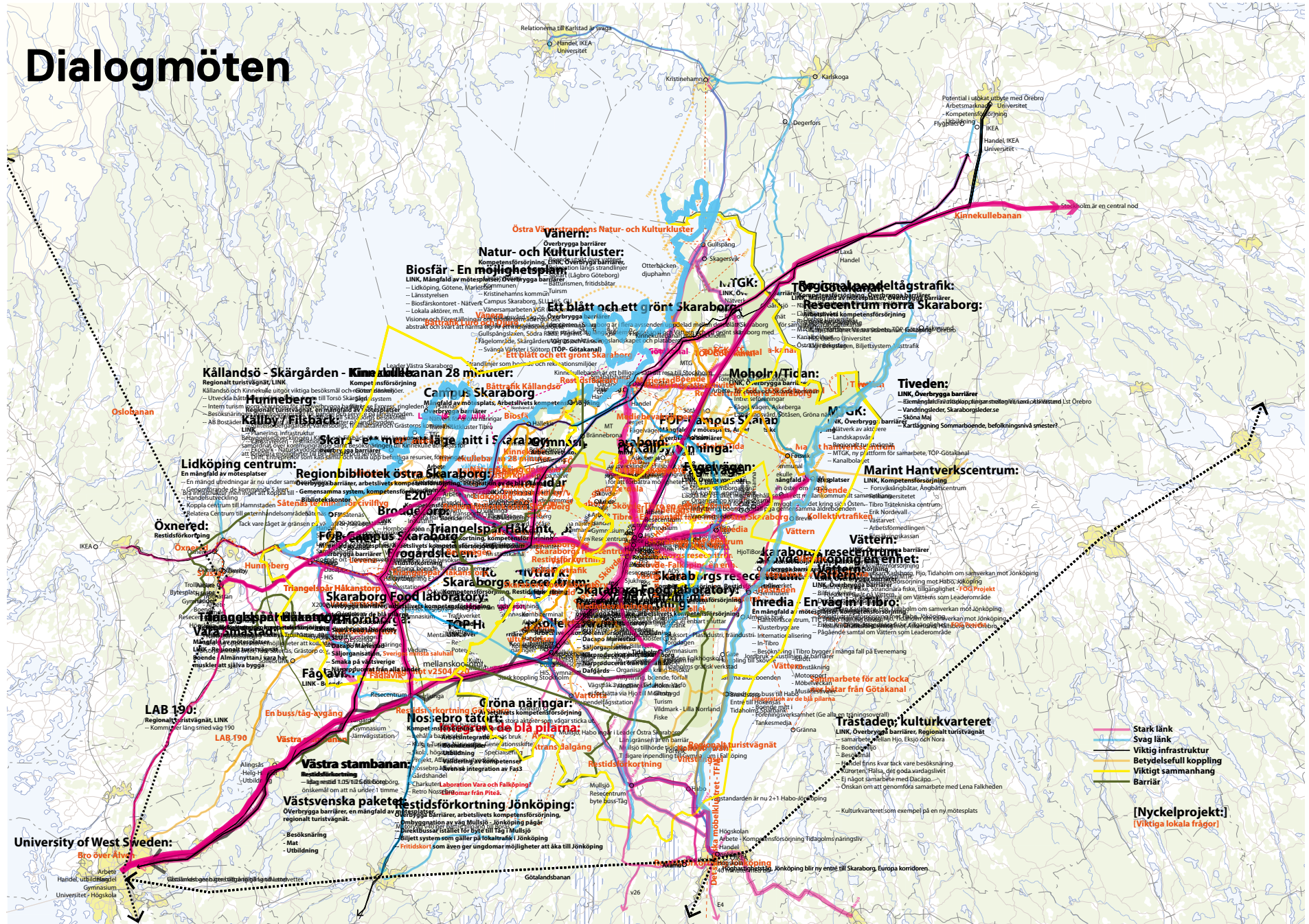
- REGIONALT UTPEKADE RESEANLEDNINGAR**
 - Kultur- och Naturupplevelser
 - Vänern, Vättern och Göta Kanal
 - Mötindustri
 - Attraktioner och evenemang
 - Kunskapscentrum för mätidturism?

ÅTERKOMMANDE NYCKELORD:
 Skaraborg är en Destination – Vårt ursprung – Sveriges skafferier – Lättillgängligt – Småskaligt – Ökonstlat – Naturupplevelser – Kulturupplevelser – Matupplevelser – Attraktivt

TECKENFÖRKLARING

- Risintresse kulturmiljövård
- BESÖKSOMÅL MED FLER AN 100 000 BESÖKARE PER ÅR
- Kvaliteter och värden som lyfts fram vid tidigare planerarträffar
- VÄRDEN FÖR TURISMEN SOM REDOVISAS I ÖVERSIKTSPLANER
- Kinnekullebanan
- Vandringled
- Stråk som i Program för TOP redovisas som viktig för turismen
- Förslag på utpekade turistväg
- Naturområden som i Rapport från Lat lyfts fram som lämpliga för vistelse
- Område som i program för TOP redovisas som viktigt samband
- Exportmogna företag med klassning värden/norden, utpekade av Västsveriska turistrådet

Dialogmöten

- Stark länk
- Svag länk
- Viktig infrastruktur
- Betydelsefull koppling
- Viktigt sammanhang
- Barriär

[Nyckelprojekt]
(Viktiga lokala frågor)

University of West Sweden:
Arbete, Handel, utbildning
Gemensamt
Universitet - Högskola

LAB 190:
Regional turisticvägnät LINK
- Kommer lång smed väg 190

Öxnered:
Restidsförkortning

Lidköping centrum:
En mångfald av mötesplatser
- En mångfald av mötesplatser
- En mångfald av mötesplatser

Källandsö - Skärgården - Kinnakullebanan 28 minuter:
Regional turisticvägnät LINK
Kompetensförskning

En buss/tåg-vägnät

Västra stambanan:
Regional turisticvägnät LINK

Västsvenska paketet:
Överbrygga barriärer, en mångfald av mötesplatser

Skaraborgs resecentrum:
En mångfald av mötesplatser

Natur- och Kulturkluster: Biosfär - En möjlighetsplan:
LINK, mångfald av mötesplatser

Gröna näringar:
Restidsförkortning

Skaraborgs resecentrum:
En mångfald av mötesplatser

Skaraborgs resecentrum:
En mångfald av mötesplatser

Skaraborgs resecentrum:
En mångfald av mötesplatser

Natur- och Kulturkluster: Biosfär - En möjlighetsplan:
LINK, mångfald av mötesplatser

Trastedej: kulturkvartret
LINK, Överbrygga barriärer, Regional turisticvägnät

Inredia - En vägnät i Tibro:
En mångfald av mötesplatser

Vättern:
En mångfald av mötesplatser

Marint Hantverkscentrum:
En mångfald av mötesplatser

Tiveden:
LINK, Överbrygga barriärer

Resecentrum norra Skaraborg:
En mångfald av mötesplatser

Torgskapellätargrafik:
En mångfald av mötesplatser

Kinnakullebanan:
En mångfald av mötesplatser

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Kulturkvartret som exempel på en ny mötesplats

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

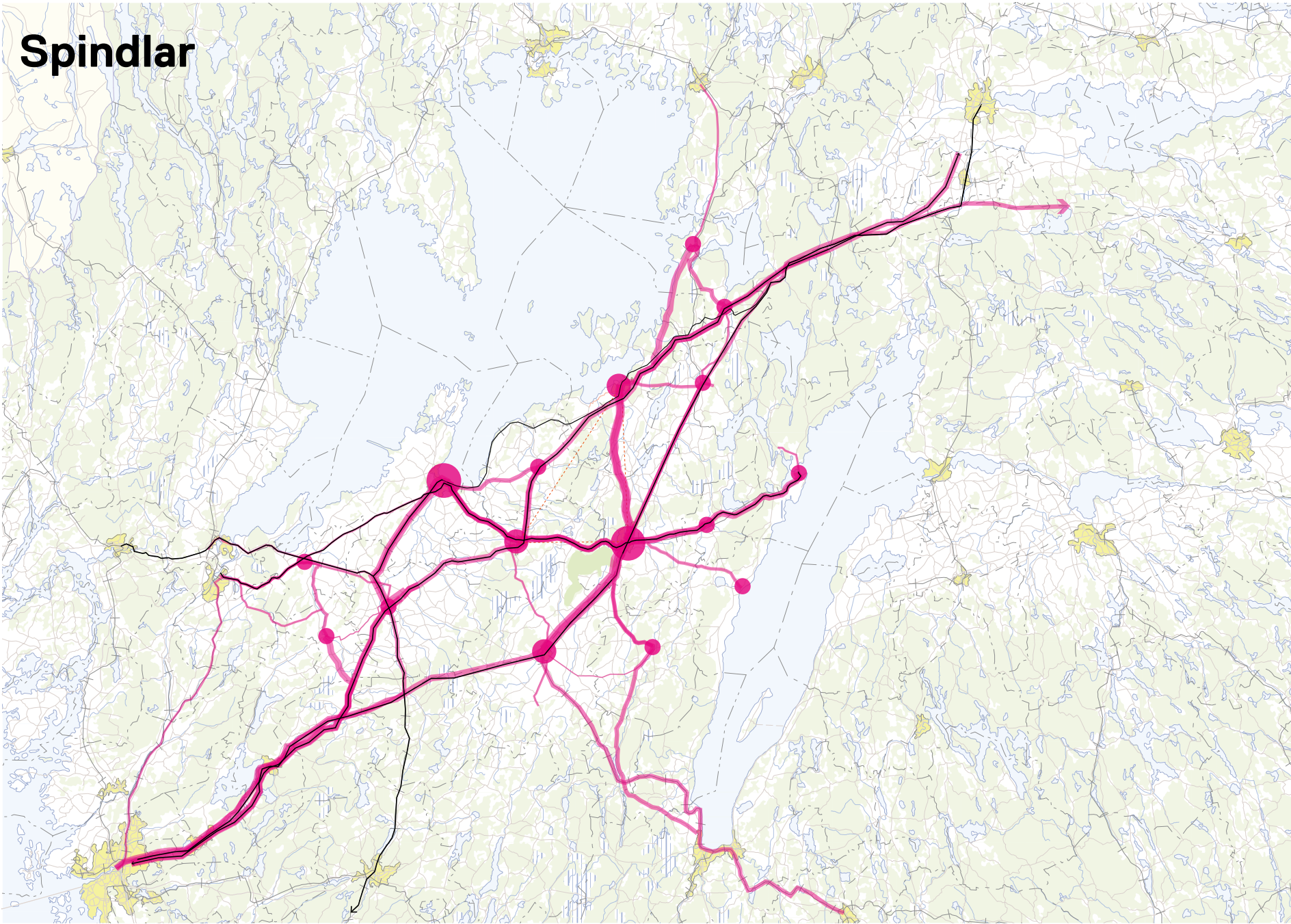
Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

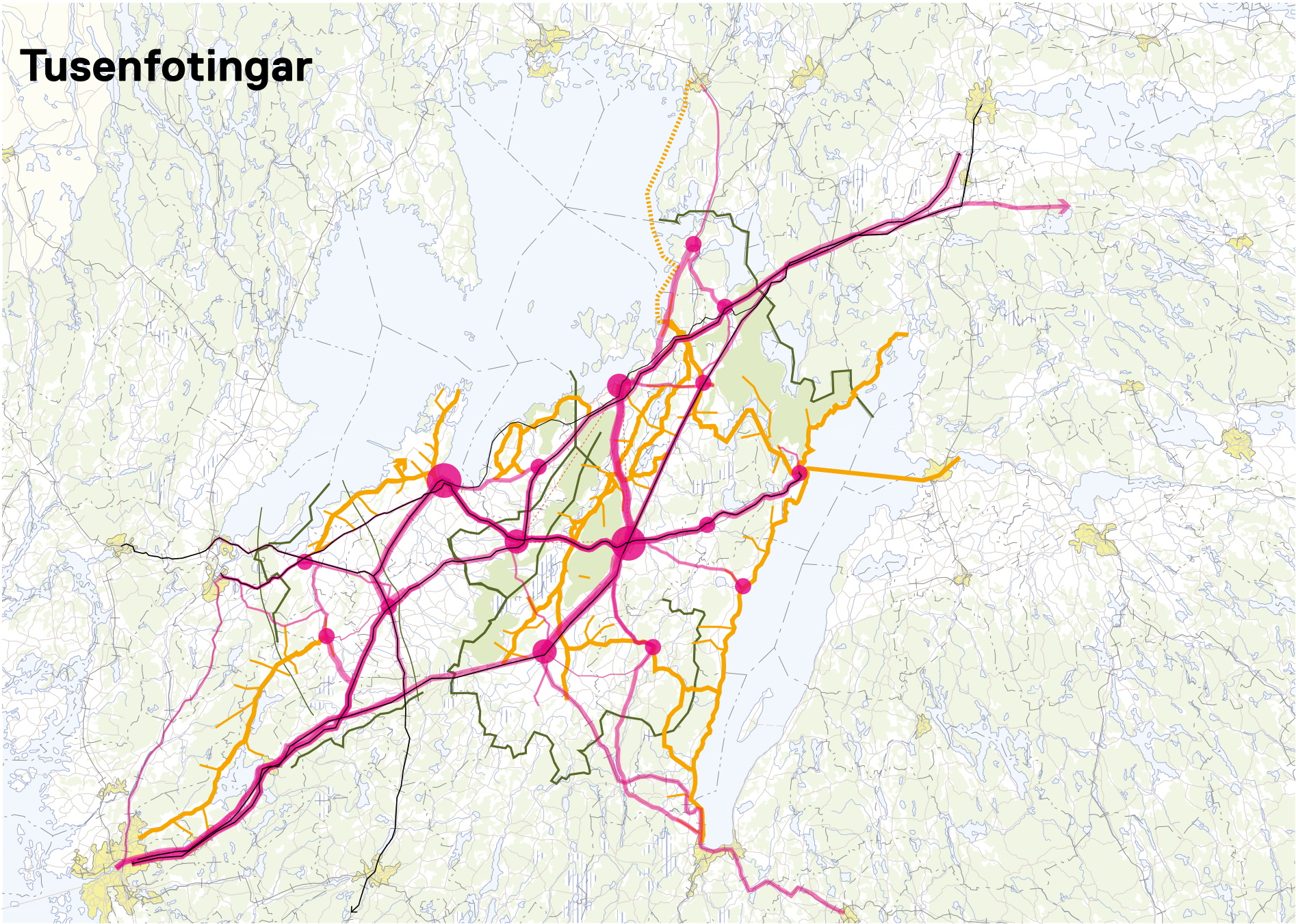
Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

Önskan om att genomföra samarbete med Lena Falkheden

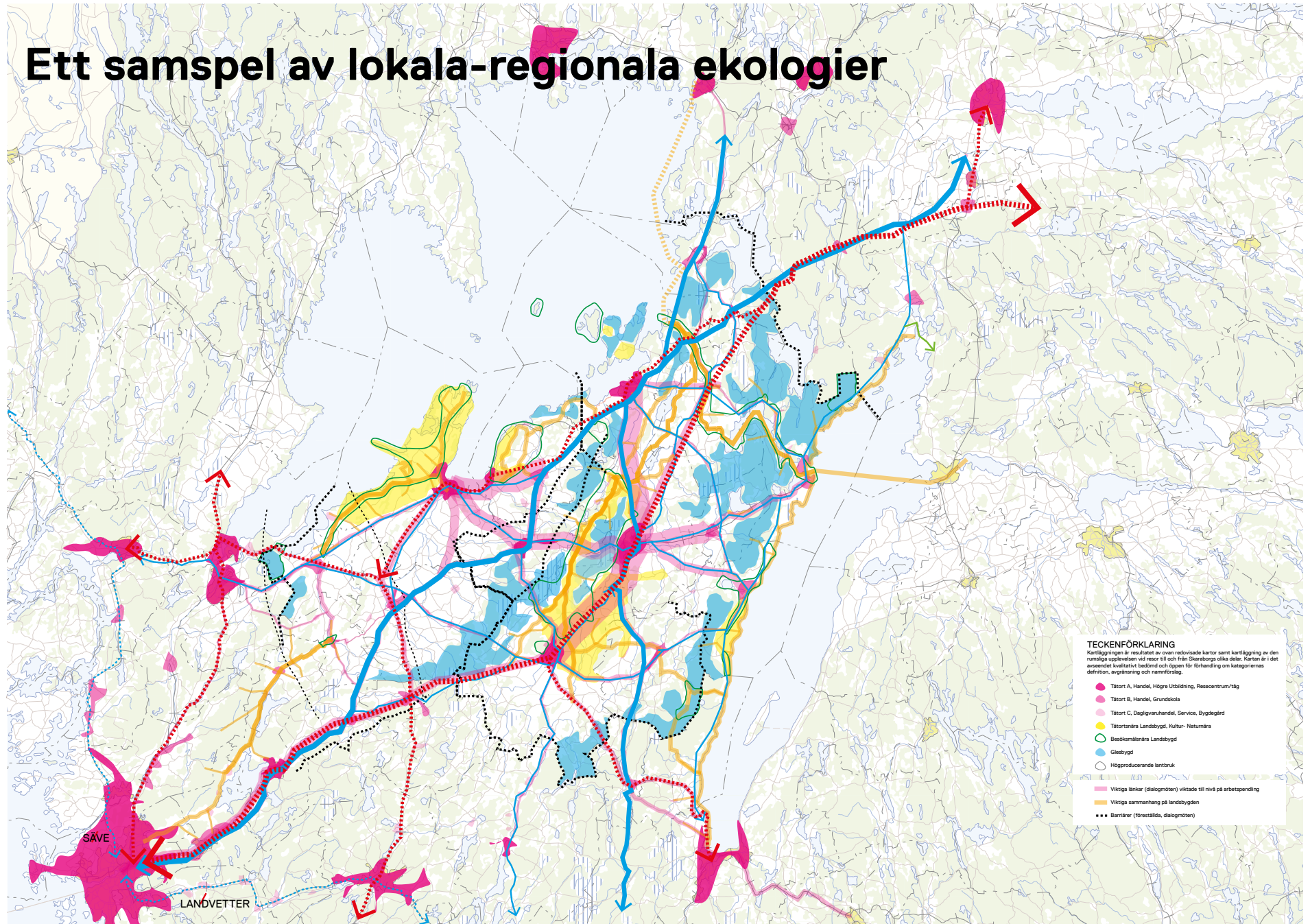
Spindlar

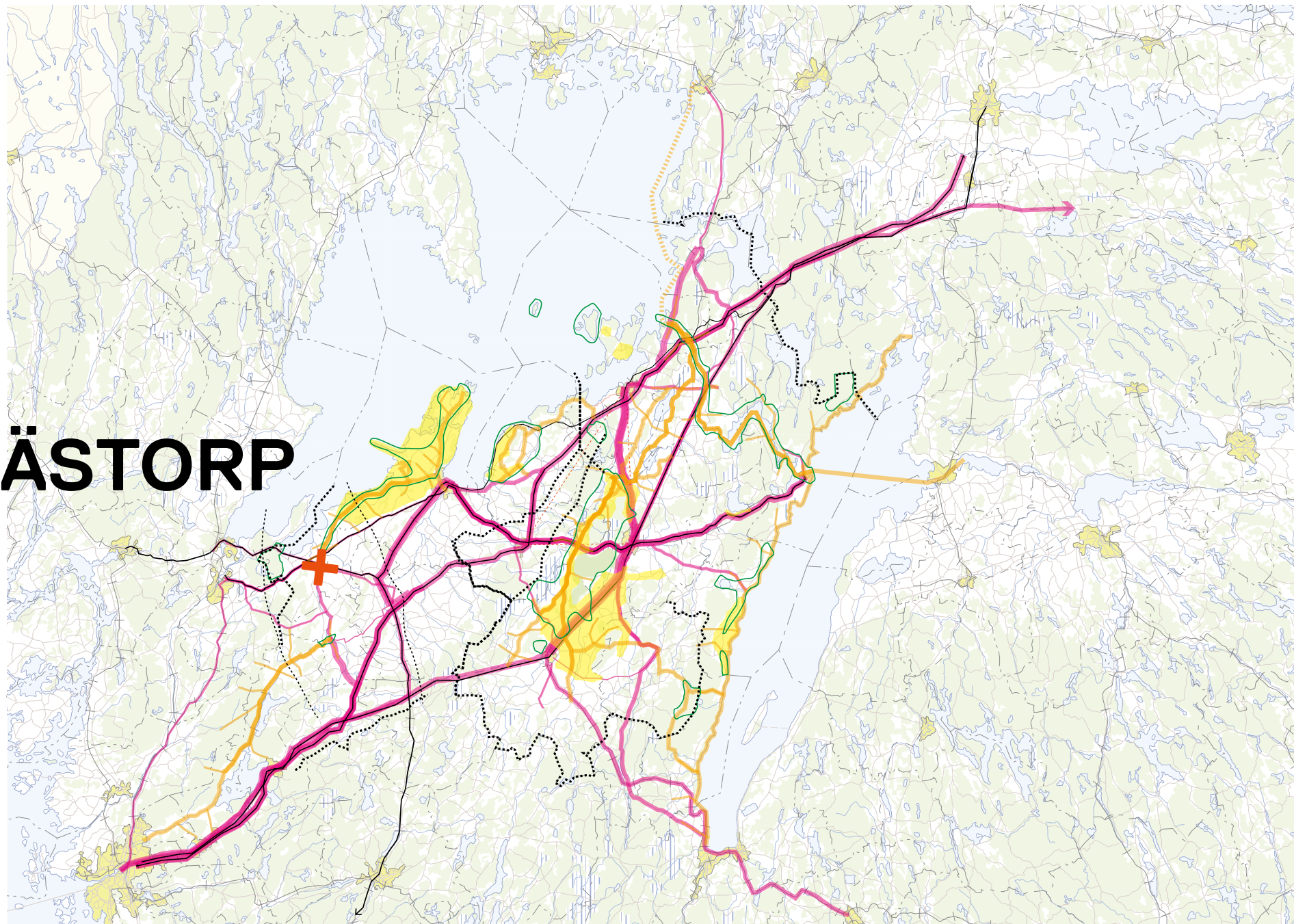
Tusenfotingar

Ett samspel av lokala-regionala ekologier

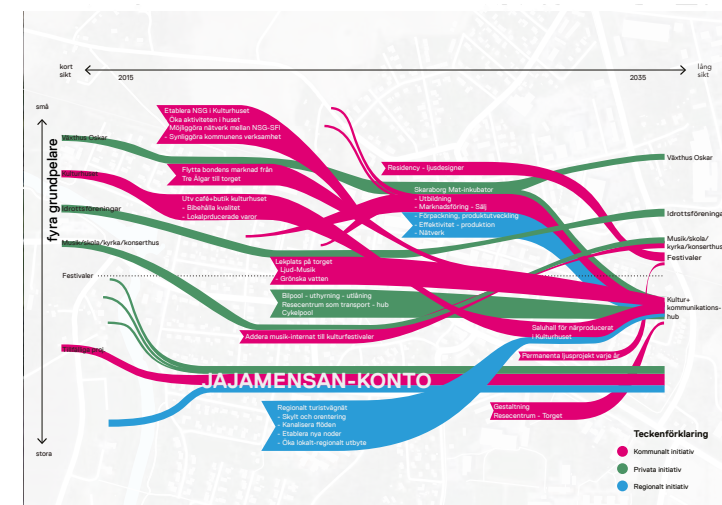
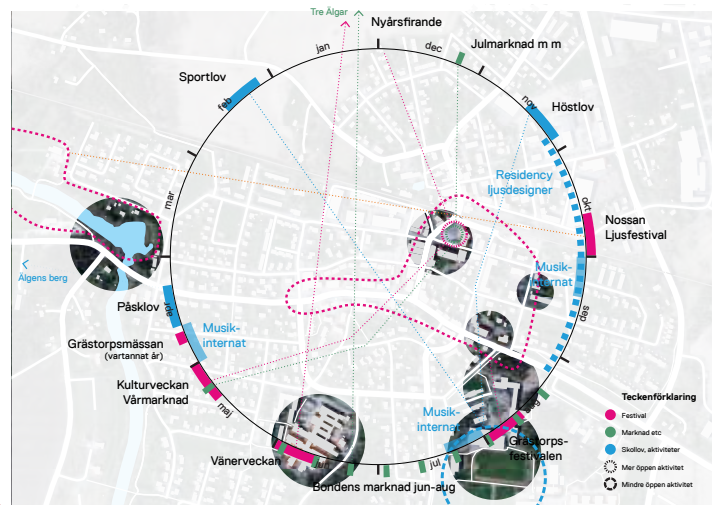
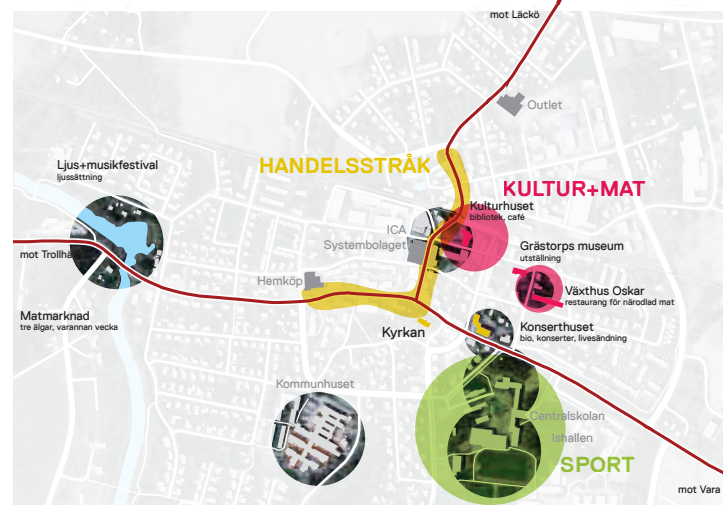

GRÄSTORP

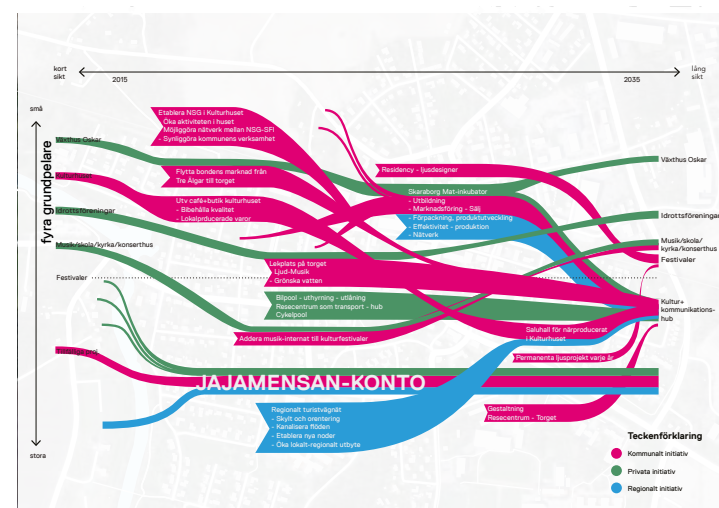
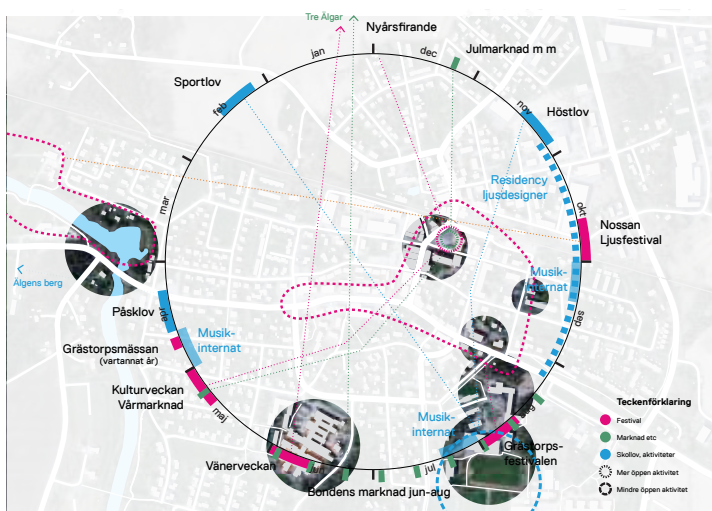
Kartläggning

- Befintliga respektive **nya** aktiviteter
- Fördelning över året
- Handlingsplan

Initiativ (lokala (privata), kommunala, regionala aktörer)

- i. LINK-områden, turistvägnät, inkubator lokal matproduktion.
- ii. Koordinering av lokala resurser i form av lokalt kultur- och föreningsliv.
- iii. En rumslig gestaltning som utgår från att synliggöra och växla upp det lokala-regionala samspelet. Dvs. samspelet mellan stad och land.

URBANA EKOLOGIER

- SYNLIHGÖRA ETT LOKALT-REGIONALT SAMSPEL.
- TESTA ALTERNATIV, KOMBINERA RESURSER.
- UPPRÄTTA FÖRHANDLINGSLÄGE.

- NYCKELPROJEKT

URBANA (lokala-regionala) EKOLOGIER

- SYNLIGGÖRA KONKRETA STEGVISA FÖRÄNDRINGAR.
- UNDERSÖKA ALTERNATIVA FRAMTIDER.

KIRUNA - Fem ekologier

- **Giron**
- **Hjalmar Lundboms mönsterstad**
- **Kiruna i sin egen rätt**
- **Kiruna regionen**
- **Den apokalyptiska**

GIRON

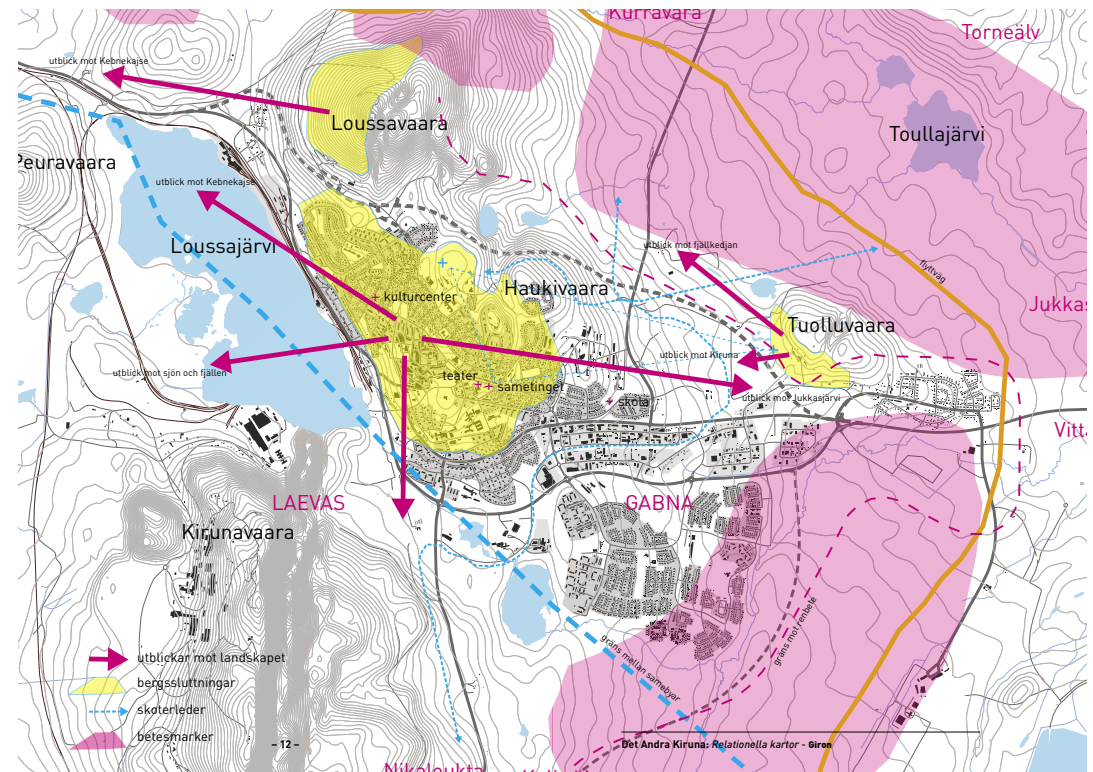

Giron

För att överleva i norra Skandinavien är kunskap om landskapets förutsättningar avgörande. Denna kunskap används för att skapa en bebyggelsestruktur som skyddar mot klimatet och har inspirerat arbetet med Det Andra Kiruna genom tolkningar av hur det intima, småskaliga rummet kring vistet i den låga björkskogen på fjällsluttning samspelar med det närvarande storslagna landskapsrummet mellan fjällen. Samtidigt finns det i den samiska kulturen en fundamental förståelse för rummet som process, snarare än rum som form och vad detta innebär för upplevelsen av att bebo en plats. Detta synsätt är centralt för transformationsprocessen där vissa delar av staden lämnas och nya tas i anspråk.

- Det hållbara samhället baseras på rummet som en kretsloppsprocess där det som försvinner, genom återtaganden av värden, genererar en ny kvalitet.
- Arbeta med landskapet och topografins förutsättningar för att skapa unika stadsrum.
- Inkludera den samiska kulturen i genomförande-processen för att i Kiruna skapa det plats-specifika och genuina.
- Utveckla Kirunas betydelse, genom stadsomvandlings-processen, som en möjlighet till ett centrum för den Samiska befolkningen.

Det Andra Kiruna: Relationella kartor - Giron

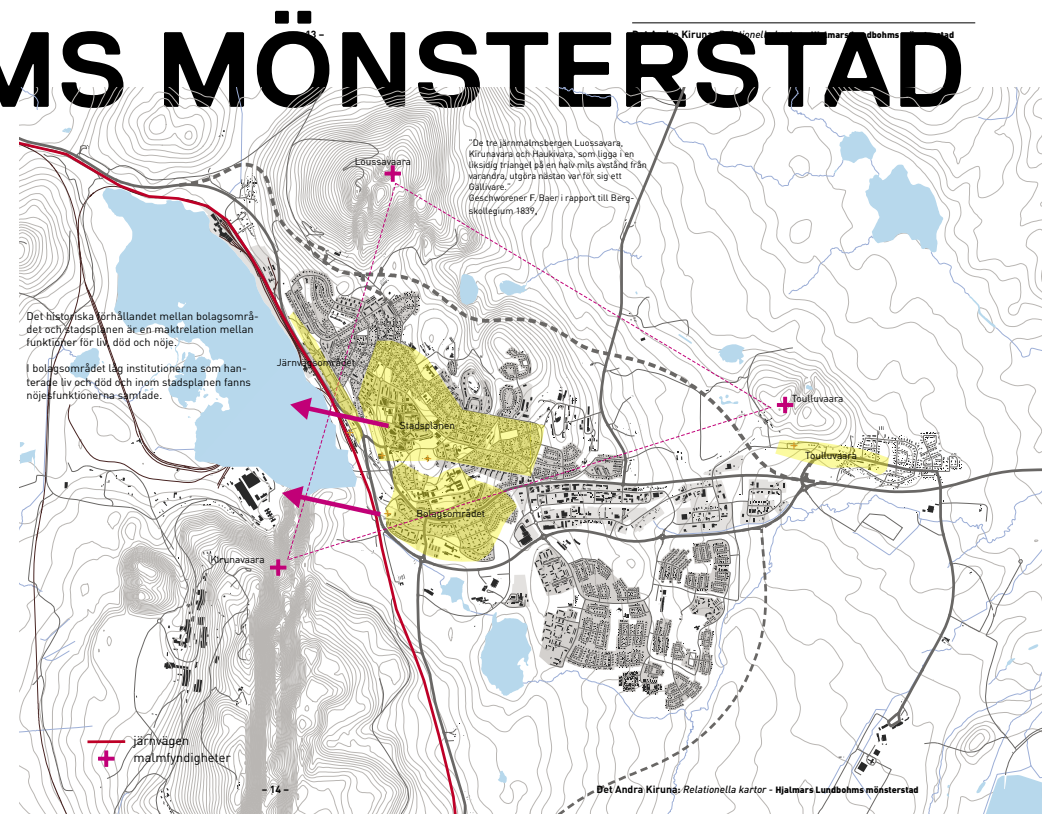
Hjalmars Lundbohms mönsterstad

Hjalmars mönsterstad är en kombination av dåtidens idealsamhälle, LKABs förståelse för arbetarnas livsvillkor och den samiska kunskapen om landskapet. Vilket inkluderar anpassningar till både topografi, topologi, och politiska, ekonomiska och kulturella tolkningar. Utgångspunkten i landskapet är tydligt för att ta tillvara utblickarna och skapa skyddade utemiljöer med inspiration från de samiska vistena där Hjalmar Lundbomgården är ett rumsligt typexempel på mönsterstadens ideal och ett exempel på hur de kritiska förhandlingarna för att åstadkomma det första Kiruna hanterades som en inkluderande process.

- Historiska värden i den befintliga fysiska strukturen behöver överföras till det nya Kiruna. Tidigare var Kiruna två delar som växt samman och nu blir två igen för att senare växa samman ännu en gång.
- Återskapa nya platser som likt den gamla stadsplanen ständigt kombinerar de små stadsrummen med de stora landskapsrummen.
- Inkludera rumsliga situationer och de temporära händelserna i identitetsskapandet kring det andra Kiruna.

HJALMAR LUNDBOMS MÖNSTERSTAD

KIRUNA I SIN EGEN RÄTT

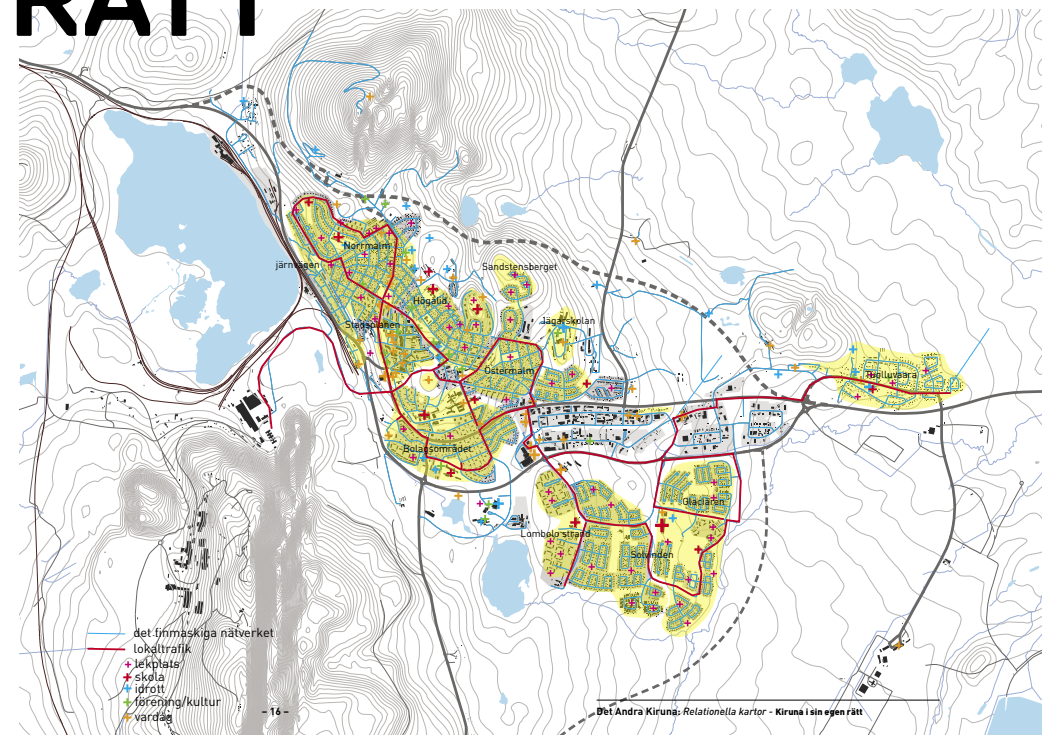
Kiruna i sin egen rätt

Under fyra generationer av invånare har Kiruna etablerat ett oerhört komplext nätverk och överlagringar av minnen, gemensam historia, relationer och meningskapande samband för vardagslivet. På de sydväst vända sluttningarna med utsikt mot Luossajärvi och fjällen har staden etablerat sina plats specifika identiteter och bebyggelsestruktur där relationerna mellan den historiska och geografiska kontexten ständigt är närvarande. I transformationsprocessen måste dessa relationer som finns till centrum och mellan stadens delar anpassas och varsamt hanteras och stärkas mot *Det Andra Kiruna* för att skapa en livskraftig, hållbar förändring.

- Kiruna består av olika noder, knutpunkter och mötesplatser med olika värden och potential för vardagslivet. Arbeta med transformationen för att utveckla hela Kiruna.
- Vidareutveckla det plats specifika och värdera kvaliteterna i vardagslivets stadsrum som utgångspunkten för *Det Andra Kiruna*.
- Nyckelprojekt och situationer som vänder det finmaskiga nätverket mot ett nytt centrum.
- Involvera medborgarna i Kiruna och skapa en inkluderande process där staden inte planeras färdigt utan lärmas med öppna slut, möjliga för den enskilda att tolka och vidareutveckla.

- 15 -

Det Andra Kiruna: Relationella kartor - Kiruna i sin egen rätt

- 16 -

Det Andra Kiruna: Relationella kartor - Kiruna i sin egen rätt

KIRUNA REGIONEN

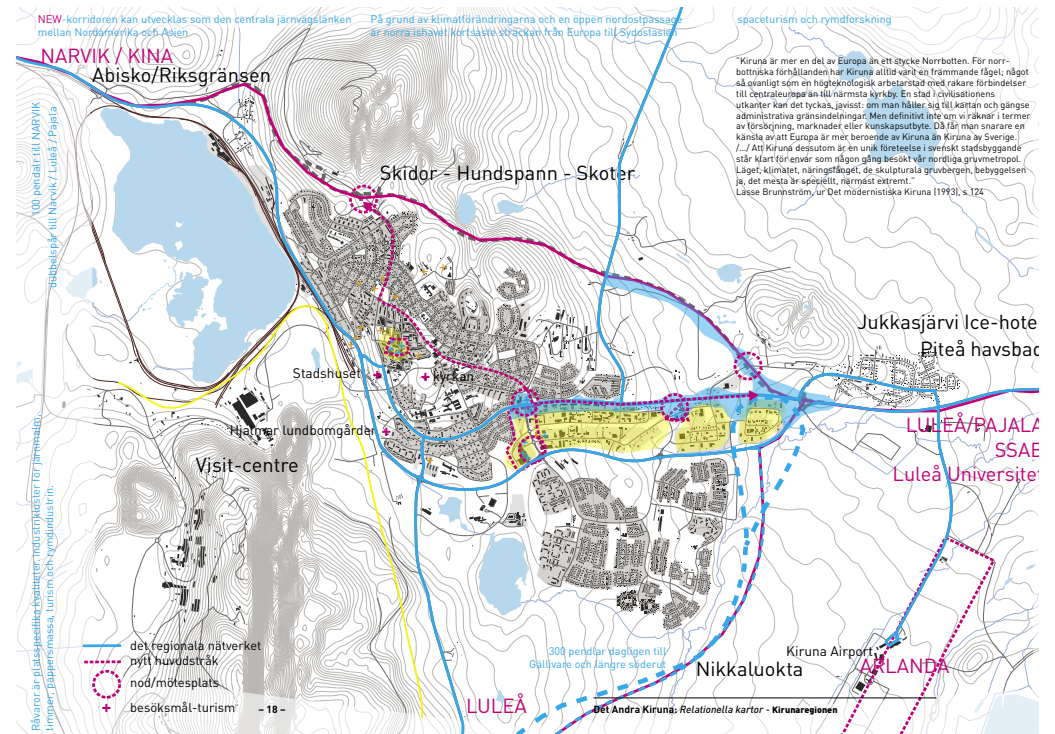
Kirunaregionen

Kiruna är genom LKAB och LKABs underleverantörer och samarbetspartners på ett mycket konkret sätt en del av den globala ekonomin. Samtidigt är Kiruna och regionen starkt påverkade av den globala urbaniseringsprocessen vilket gör att glesbefolkade regioner ofta befinner sig i sköra och långsamma utvecklingsprocesser. Denna situation gör också att den lokala utvecklingspotentialen starkt påverkas av regionala satsningar kring framförallt infrastruktur och att nätverket av den regionala infrastrukturen är central för etableringen av handel och verksamheter. Mobiliteten är katalytisk för den urbana utvecklingen, koncentrerar flöden och identifierar huvudstråk. Genom att kombinera nätverk med både lokal och regional skala kan nya bebyggelseypologier och sammanhang skapas där den regionala skalans ekonomiskt marknadsanpassade typologier kombineras med förtätningar och temporära projekt som omformulerar dess identitet, stärker en mångfald av relationer och skapar en långsiktigt hållbar funktionsblandad bebyggelsestruktur.

- Kiruna består av flera noder med olika värden och potential.
- Arbeta med denna potential för att kombinera kvaliteter och skapa en blandad och rik stadsmiljö.
- Utveckla ett additivt landskap där handelsetableringar och företagande får frihet att utvecklas och förändras över tid.
- Temporära projekt som utvecklar en rikare kulturell identitet i handelsområdet
- Konstnärlig kartläggning som synliggör vardagslivets artikulationer.
- Strategiska förtätningar och kompletteringar av nya program.

- 17 -

Det Andra Kiruna: Relationella kartor - Kirunaregionen

- 18 -

DEN APOKALYPTISKA

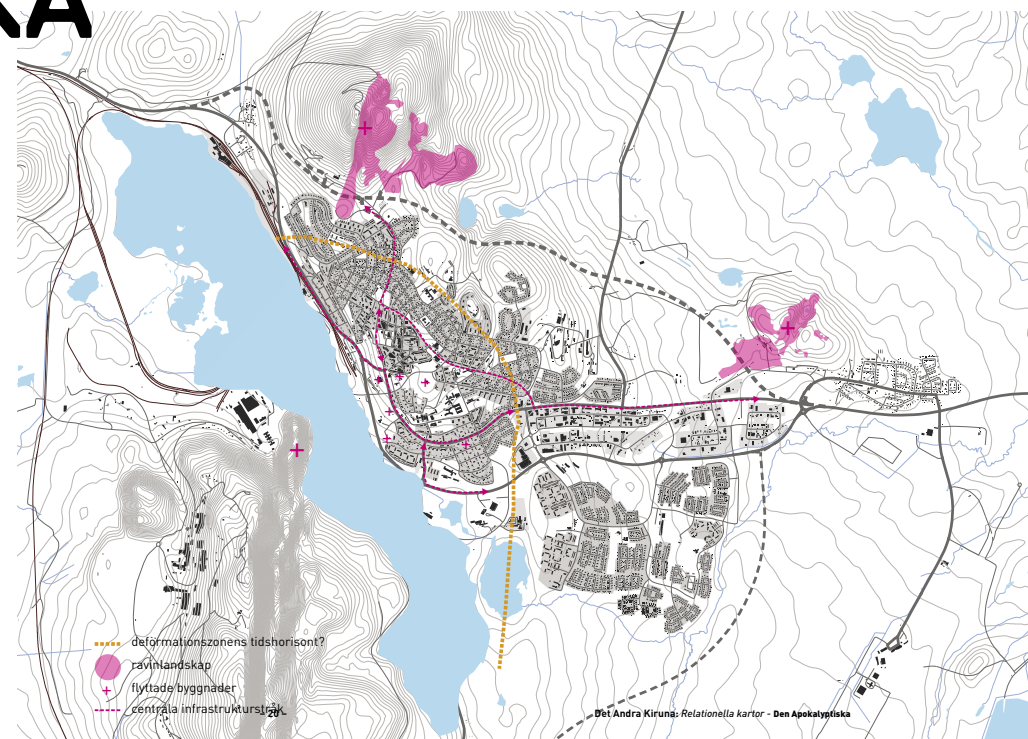

Den Apokalyptiska

I stadens apokalyptiska tillstånd måste transformationsprocessen ses som en möjlighet att stärka staden och förbereda den för framtida scenarier som inkluderar ett brett samarbete och många parter. Kirunas framtid måste ses som en kontinuerlig förändringsprocess som innebär att stadslandskapet lämnas som en kvalitet och inte som något förstört. Demonteringsprocessen måste ges tydliga spelregler inom området för Kirunas befintliga centrum för att skapa en trygghet i beslut för Kirunas invånare. Detta är av största vikt för både befintliga sociala nyckelplatser samt för stadens infrastruktursystem.

- Använd det apokalyptiska landskapet för att förstärka de plats specifika kvaliteterna i Kiruna, transformera och utveckla befintliga kvaliteter när de flyttas, använd flytten som ett positivt moment för att ytterligare förbättra det som redan är bra.
- Lär av processen och se stadens aktörer, kommunen - LKAB - invånare som en gemensam resurs.
- Behovet av att säkerställa vissa gränsdragningar för deformationen för att möjliggöra en trygg stadstransformation.
- Infrastrukturkopplingar måste värderas på ett liknande sätt som byggnader och publika rum.
- Deformationen runt Kirunavaara leder till att det ravinliknande landskapet vid Toullavaara kan återuppstå och den tidigare deformationen utvecklas till nya kvaliteter.

Det Andra Kiruna: Relationella kartor - Den Apokalyptiska

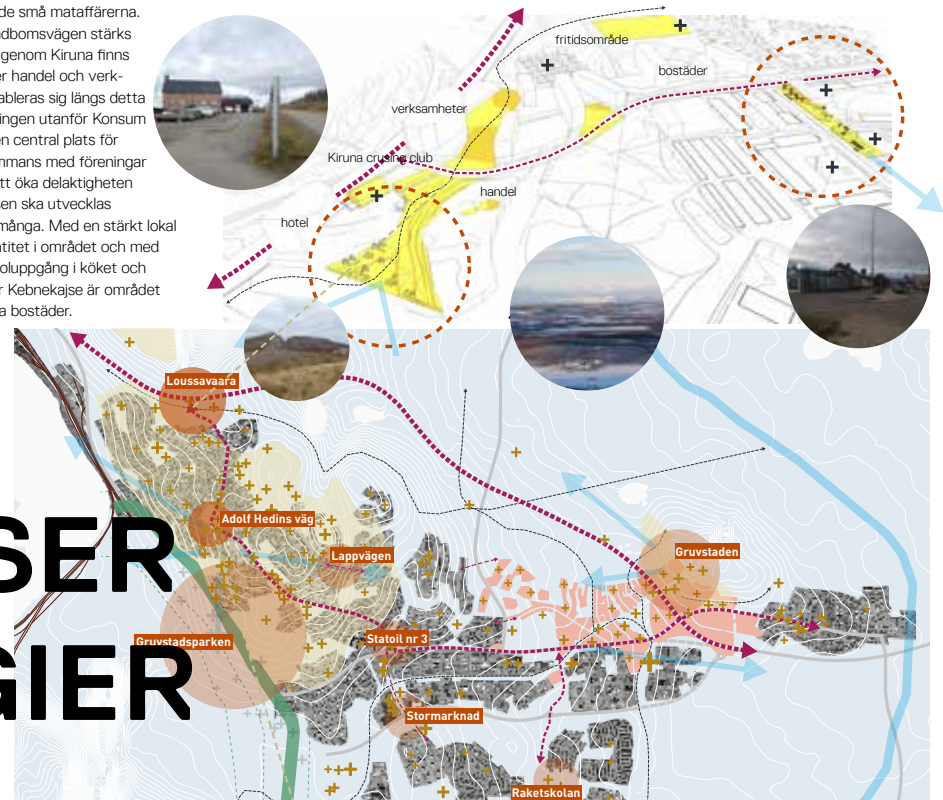
Det Andra Kiruna: Relationella kartor - Den Apokalyptiska

Loussavaara

En ny dragning av E10 norr om Kiruna möjliggör en utveckling av området. Förändringsprocessen drivs utifrån det platsspecifika och genomdelaktighet av föreningar och boende i området.

RASTPLATSEN. Det spektakulära ravinlandskapet kring Loussavaara tillgängliggörs och blir en del av en ny rastplatsmiljö med utsikt över fjällkedjan och Kiruna. Som en del av rastplatsmiljön utgör Kiruna cruising-klubb en resurs och ett besöksmål. Över tid kan rastplatsmiljön och skyltlaget längs med E10 utnyttjas för bebyggelseetablering, hotell, företagsetableringar som vill nischa sig med utsikten och närheten till europavägen.

DÜBENPLATSEN. Ett viktigt karaktärsdrag i Kiruna är de små mataffärerna. När Hjalmar Lundbohmsvägen stärks som huvudgata genom Kiruna finns möjlighet för mer handel och verksamheter att etableras sig längs detta stråk. Platsbildningen utanför Konsum utvecklas som en central plats för Norrholm tillsammans med föreningar och skolan för att öka delaktigheten och för att platsen ska utvecklas gemensamt av många. Med en stärkt lokal service och identitet i området och med möjligheten till soluppgång i köket och solnedgång över Kebnekajse är området attraktivt för nya bostäder.

KOMBINERA RESURSER FRÅN OLIKA EKOLOGIER

Adolf Hedins väg / Hjalmar Lundbohmsvägen

Efter stadstransformationen kommer dessa gator utgöra den viktigaste huvudgatan genom hela Kiruna, och korsningen har potential att bli ett centralt rum för den framtida staden.

HUVUDGATAN. Genom att Hjalmar Lundbohmsvägen blir infartsgata från norr och väster kommer möjligheten till handel och verksamheter längs med gatan att öka tack vare ökad bil- och kollektivtrafikförsörjning.

LEKPLATS. Lekplatsen är ett av många exempel i Kiruna på platser där relationen mellan det intima lilla stadsrummet och utblickar mot det storslagna landskapsrummet skapar den platsspecifika kvaliteten. Genom att tillsammans med konstnärer utveckla lekplatsen till ett unikt rum kan den bli en än viktigare mötesplats och på så sätt starta en förändring av hela korsningen.

DEFORMATIONSZONEN. Presenterade deformationszoner är beräknade utifrån en förväntad malmibrytning och områdets geologiska förutsättningar. Men i de fortsatta förhandlingarna kring stadstransformationen är det viktigt att beslut kring brytningen även tas utifrån att till vissa årtal säkra delar av Kiruna befintliga centrum. Korsningen är i detta sammanhang central för att knyta samman hela Kiruna och bevara ett av det framtida Kirunas viktigaste stråk.

